

HE 10/2025 vp Turvapaikkamenettelyn tehostaminen ja väärinkäytösten estäminen

Eeva-Maija Leivo ja
Jutta Gras
20.3.2025

Tausta

- Hallitusohjelma
- Tarve mm. lyhentää hakemusten käsittelyaikoja
- EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkalainsäädäntö; uudistukset tulevan maahanmuuttopaktin mukaisia

Tavoite

- Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyaikojen lyhentäminen ja samalla vastaanottokustannuksissa säästäminen
- Turvapaikkajärjestelmän väärinkäytösten estäminen
- Maasta poistamisen tehostaminen

Käsitteet ja keskeiset ehdotukset

Puhuttelupöytäkirjan tarkastuksen poisto, UlkL 97 a §

Mikä puhuttelupöytäkirja?

- Turvapaikkapuhuttelusta laadittava tarkka selostus

Mitä muutetaan?

- Pöytäkirjan lukemisesta hakijalle sanasta sanaan puhuttelun loppuksi luovutaan

Mitä tilalle?

- Vähintään kahden viikon määräaika toimittaa lisäyksiä ja korjauksia pöytäkirjaan

Onko poikkeuksia?

- Tarkoituksenmukaisissa tapauksissa Maahanmuuttovirasto voi yhä harkintansa mukaan käydä pöytäkirjan läpi puhuttelutilaisuudessa

Miksi muutos?

- Mahdollistetaan Maahanmuuttoviraston parempi puhutteluajan allokointi

Alkuperämaahan matkustaminen

UlkL 107 §

- Alkuperämaahan matkustamisen vaikutus lakkauttamisharkintaan nostetaan lain tasolle
 - vastaa nykyistä oikeuskäytäntöä

UlkL 134 §, 135 § ja 136 §

- Suomen myöntämien matkustusasiakirjojen kelpoisuusaluetta rajataan
 - lähtökohtaisesti tarvetta matkustaa alkuperämaahan ei katsota olevan
- Poikkeuksellisen painavista syistä matkustusasiakirja voidaan myöntää myös rajoittamattomana
 - tapauskohtainen harkinta

Suojelun tarpeen ilmeneminen sur place –tilanteessa, UlkL 88 a §

Mikä sur place?

- Alkuperämaasta lähdön jälkeisistä tapahtumista aiheutuneet turvapaikkaperusteet

Mitä muutetaan?

- Uusi EU:n määritelmädirektiiviin perustuva säännös: jos turvapaikanhakija tekee uusintahakemuksen ja hänen voidaan katsoa tahallisella toiminnalla ja vilpillisesti aiheuttaneen itselleen turvapaikkaan oikeuttavat sur place –perusteet, eivätkä perusteet kuvasta hänen todellista tilannettaan, voidaan turvapaikka jättää myöntämättä ja myönnetään sen sijaan toissijaista suojelua.
- Sur place –perusteella voi vastaisuudessakin saada turvapaikan

Karkottamispäätösten täytäntöönpano kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa

- Ulkomaalaislain käsitteet **käännyttäminen** ja **karkottaminen**
- Lain soveltajien esiin nostama ilmiö, joka mahdollistaa järjestelmän väärinkäytön
- Mitä ehdotetaan?
 - samat täytäntöönpanosäännökset koskisivat käännyttämistä ja karkottamista -> tietyissä tapauksissa täytäntöönpano nopeutuu (esim. uusintahakemukset)
 - sisällöllisesti säännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi, vain karkottaminen käännyttämisen rinnalle
 - kaikki kansainvälistä suojelua koskeviin päätöksiin liittyvät täytäntöönpanosäännökset yhteen pykälään (200 a §)
- Vaikutukset – hallinto-oikeuksien työmäärän kasvu (karkottamispäätöksiä v. 2022: 130, v. 2023: 87)

Lopuksi

- Ehdotusten taustalla tarve sujuvoittaa hakemusmenettelyjä, lyhentää käsittelyaikoja ja estää turvapaikkamenettelyn väärinkäyttöä.
- Ehdotetuilla uudistuksilla ei puututa henkilöiden mahdollisuuteen saada asiansa viranomaisten tai riippumattomien tuomioistuinten tutkittavaksi.
- Monien ehdotusten taustalla on EU-lainsäädäntö. Myös tuleva EU:n maahanmuuttopakti mahdollistaa kyseiset uudistukset.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi